

[Ole Bjørn Kraft.]

forudsigelse dementeret. I løbet af marts svækkedes vor valutastilling med 38 mill. kr., og derefter fortsatte nedgangslinien med øget styrke indtil november 1954. Vi har imidlertid ikke anden udvej end at tage den økonomiske årsoversigt som grundlag.

Det er naturligtvis ikke muligt for os i løbet af to dage at sandsynliggøre nogen anden bedømmelse, men når vi tager den som grundlag, må det ske helt og fuldt på regeringens ansvar. Oversigten giver imidlertid også et bidrag til forståelsen af, hvad der er sket, og hvorfor vi har valutakrise. Afgørende i denne sammenhæng er efter min opfattelse statsfinansernes betydning for vor økonomiske stilling. Det hævdes ofte, også af økonomer, at der over statens finanser finder en vis forbrugsbegrænsning, en vis opsparing, sted, man taler endog om, at staten ved inddragning af købekraft har hindret en større valutakrise. Af oversigtens tabel 12 fremgår det imidlertid med al ønskelig tydelighed, at statens økonomi langtfra virker sanerende. Det vil her kunne ses, at staten efter at have brugt alle sine indtægter, altså alle skatter og alle afgifter, derefter har brugt arveafgiften og sine kapitalindtægter i det finansår, der snart udløber, og efter alt dette mangler den 890 mill. kr. i at kunne svare til sine forpligtelser. 890 mill. kr. bruger staten altså mere, end den tjener; 890 mill. kr. udbetaler staten mere, end den indkræver hos borgerne ad normal vej. Dette er det sande billede af statens økonomi, af dens forbrug og dens overbalancering.

Det er nødvendigt for os at hæfte os meget stærkt ved denne kendsgerning, thi så længe staten skal bruge 5 350 mill. kr. som budgetteret for det kommende år, kan enhver se, at det i det lange løb kun vil hjælpe lidet, hvis vi gang på gang præsenterer befolkningen for nye skatter og nye afgifter. Besparselssynspunktet træder dermed stærkt i forgrunden. For samfundsökonomien er det naturligtvis af den allerstørste betydning, hvorfra staten har skaffet sig

de 890 mill. kr., vi lige har talt om. Tallene fra samtlige kvartaler har jeg endnu ikke, men af de 890 mill. kr. har finansministeren i finansårets første 3 kvartaler kun skaffet sig 226 mill. kr. ved optagelse af lån, og der sker næppe større ændringer i det sidste kvartal. Hvor er pengene da kommet fra? De er fremkommet ved at overtrække finansministerens konto i nationalbanken. Dette kaster et skarpt lys over den foreliggende situation. Ved en sådan fremgangsmåde neutraliseres i virkeligheden finansudvalgets kontrol med bevillinger, afsvækkes nationalbankens ihærdige kreditstrammingsbestrebelse. De 600 mill. kr., som på denne måde kommer ud i omsætningen, virker inflationsfremmende, forøger den økonomiske aktivitet og bringer os ud i et valutaforbrug, der overstiger vore indtægter.

Det er vigtigt at fastslå, at dette træk på nationalbanken begyndte med regerings skiftet i 1953. Den første oktober startede regeringen sin virksomhed, og allerede i oktober kvartal 1953 satte vendingen ind. Den tidligere regering havde ført en pengeopsugende politik, hvorved staten ikke udbetalte mere, end den fik ind i form af skatter eller lån, men allerede i oktober kvartal 1953 oplevede vi, at staten kun solgte for 15 mill. kr. obligationer, men udbetalte — udover hvad statsindtægterne brugtes til — 309 mill. kr.; bortset fra første kvartal 1954 har man fortsat dermed. Virkningerne er da heller ikke udeblevet.

For det konservative folkeparti er det af afgørende betydning, at denne trafik bliver stoppet. Er det uberettiget at sige, at grundlovsbestemmelsen om, at intet lån kan optages uden ved lov, faktisk tilside sættes, når staten således i løbet af et enkelt finansår uden lov kan låne 600 mill. kr. i nationalbanken og dermed forrykke landets økonomiske balance?

Det er også meget karakteristisk, at forringelsen af valutastillingen er sket i nøjeste takt med regeringens inflationspolitik. Der ved blev den valutareserve, som den social-